

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio III. De primo effectu formali gratiæ sanctificantis qui est remissio
peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

esse, & absconditus cordis homo, certe satius videtur gratiam ponere distinctam à charitate quàm utramque confundere.

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ad primam Respondeo nomine (Charitatis) in Scripturis ferè intelligi actum charitatis, cui tribuuntur vt causæ meritorie non tanquam causæ formali, omnes effectus qui conueniunt gratiæ vt formæ. Deinde dico nomine (Charitatis) non intelligi solum actum quo inclinamur ad diligendum Deum, sed totum illum statum amicitie, qui intercedit inter nos & Deum: sic enim charitas sumpta pro statu amicitie, complectitur gratiam & omnes habitus, vnde nec mirum est quod illi tribuantur omnes effectus qui tribui solent gratiæ.

Secundæ.

Ad secundam Respondeo Tridentinos Patres consulto abstinere voluisse ab ea controuersia, vnde aliquando visi sunt gratiam diuidere à charitate, alioqui visi sunt confundere sumentes charitatem non pro solo habitu operatiuo, sed pro cumulo perfectionis qui efficit nos Dei amicos.

Tertiæ.

Ad tertiam Respondeo quod reuerà loquendo contrariè per se in nobis gratia deberent etiam tolli Fides & Spes; sed nihilominus ex sola indulgentia Dei, certum est illas non destrui per quodlibet peccatum, vt facilius peccator redire posset in priorem vitam. Deinde nego nos posse coniungi Deo, aut participare vitam eius per solam operationem, quia magis illa participari potest à nobis per radicem diuinarum operationum. Charitas facit nos meritorie Deo diligibiles, gratia verò formaliter eo modo quo postea explicabitur. Fateor nunquam separari gratiam à charitate & donis Spiritus Sancti, nego autem illas non distingui propter diuersos effectus formales: quomodo autem gratia excedat omnia dona Dei dicitur in sequentibus.

Gratia sanctificans
quid sit.

Quæ hæcenus dicta sunt omnia ferè pertinent ad genericam rationem gratiæ sanctificantis, est enim qualitas realis, permanens, ab operatiuis habitibus distincta, sed non constat quænam sit propria eius ratio & differentia quæ constituitur specialis eius character, pendet verò tota illa ratio à duplici effectu formali huius gratiæ, vnus negatiuus est nempe remissio peccati, alter est positius nimirum filiatio adoptiua, perfecta iustitia, similitudo cum Deo & participatio eius naturæ de quibus sigillatim dicendum est.

SECTIO III.

De primo effectu formali gratiæ sanctificantis qui est remissio peccatorum.

S. Thom. quæst. 113.

Multiplex
error se-
ctariorum.

Certum est primò, errasse multipliciter sectarios circa iustificationem impij à peccato. Primò, enim negant peccata vnquam remitti, hominem enim manere semper inquinatum peccatis quæ semel commissæ sunt. Secundò, volunt peccata illa regi duntaxat & non imputari propter iustitiam Christi imputatam peccatori, quasi eius esset. Tertiò, asserunt immun-da etiam & inquinata esse omnia illius opera, & peccata mortalia, tamen propter imputatam iustitiam Christi, obesse illa non possint prædestinatis, & habentis fidem Mediatoris.

Catholica
veritas.

Certum est secundò, Catholicam veritatem de remissione peccatorum oppositam illis erroribus tria etiam potissimum continere capita quæ habentur in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 4. 7. & 14. & variis canonibus. Primum est peccata quælibet in iustificatione non regi tantum vel non imputari ad poenam, sed tolli reuerà & deleri, itavt nihil sit damnationis iis qui sunt in Christo Iesu, quos nimirum eripuit Deus

de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum filij dilectionis suæ. Secundum est peccata illa quantumcunque sint grauia, & numero infinita, ea tamen omnia simul remitti & statim eo ipso temporis momento quo gratia infunditur. Tertium est remissionem illam peccati non esse fauorem duntaxat aliquem extrinsecum, sed veram sanctificationem & renouationem interioris hominis.

Ex tribus his capitibus quæcunque spectabant ad duo prima omnino exposita sunt in tractatu de poenitentia, vbi primò statuebam omnia peccata mortalia, statim, simul, est infallibiliter deleri per poenitentiam. Secundò, formam quæ expelluntur peccata formaliter non esse actum poenitentiae, vel dilectionem super omnia. Tertiò posse diuinitus deleri peccatum sine infusione vlla physice qualitatis, & sine vlla mutatione peccatoris per solam condonationem extrinsecam, quæ omnia fusè disputata sunt eo loco. Vnde solum mihi superest tertium illud caput de causa formali expulsiua peccati, quam dixi esse gratiam sanctificantem infusam animæ, vbi tria sunt difficilia. Primò, vtrum gratia peccatum expellat formaliter, an verò meritorie solum & dispositiue. Secundò, vtrum se sola illud expellat, sine alio vilo fauore ac condonatione extrinseca. Tertiò, vtrum saltem diuinitus possit gratia esse simul cum peccato.

§. I.

Vtrum gratia peccatum expellat formaliter, an meritorie.

Effectiue tantum & meritorie peccatum gratia expellet, si moueat ex se Deum ad tollendum & condonandum peccatum: expellet formaliter si expellat propter impossibilem saltem naturalem cum peccato, sicut calor expellit formaliter frigus ab eodem subiecto in quo stare naturaliter nequit cum frigore.

Status dis-
cussus:

Ratio ergo dubitandi est primò, quia si gratia causaliter formaliter remissionem peccati, propter impossibilitatem cum illa, infusio gratiæ simul fieri deberet cum remissione peccati, consequens illud absurdum est: nam si remissio peccati est prior infusione gratiæ, ergo non causaliter per illam, si est posterior, ergo in illo priori quo gratia præcedit remissionem peccati, peccatum & gratia sunt simul, quod absurdum est, si enim vno instanti peccatum & gratia possunt esse simul, possunt etiam semper esse simul.

Ratio pri-
ma dubi-
tandi.

Secundò, ens pure morale cuiusmodi est peccatum non potest ex se habere physicam repugnantiam cum entitate aliqua physica, nam ea quæ opponuntur contrariè debent esse sub eodem genere, gratia est ens physicum, peccatum est ens morale, ergo non opponuntur contrariè. Imò peccatum cum sit ens morale non expellit gratiam nisi demeritorie ac moraliter, ergo gratia etiam expellit meritorie ipsum peccatum.

Secundæ.

Tertiò, sequeretur etiam quod iustus etiam diuinitus non posset peccare: nam qui habet formam cum peccato impossibilem non potest peccare, v. gr. humanitas Christi, & voluntas beati non possunt peccare, quia formas habent impossibiles cum peccato vnionem scilicet hypostaticam, & amorem beatificum: sed gratia est per se forma impossibilis cum peccato, ergo iustus erit impeccabilis.

Tertia.

Quartò explicari non potest in quo consistat repugnantia illa gratiæ cum peccato, si enim gratia peccatum expellit per modum formæ, oportet vt ex sua natura repugnantiam habeat cum illo.

Quarta.

Dico primò, gratiam sanctificantem non meritorie solum & effectiue, sed formaliter expellere peccatum propter impossibilitatem saltem naturalem cum illo. Ita docent communiter Theologi cum san-cto

Afferio
prima.

Et Thoma art. 2. Suares, lib. 7. cap. 12. Bellarminus, lib. 2. de iustificatione. Valques disput. 204. Valentia & alij: contra Scotum, Ochamum, Gabrielem, Medinam, Conink, *disput. 22. de Charitate*, qui volunt repugnantiam peccati & gratiæ non esse nisi ex lege Dei, non autem ex natura ipsius gratiæ.

Probat
ex Concil.
Trident.

Ratio tamen est primò, quia ex Concilio Tridentino plene colligitur quod gratia sit forma expellens peccatum propter impossibilitatem cum ipso, utitur enim semper verbis quæ indicant causam formalem, verbi gratiæ, *sess. 5. Can. 5.* dicitur quod per gratiam baptismi tollitur totum id quod veram habet rationem peccati, statimque additur, quod *Induementis novum hominem qui secundum Deum creatus est, eximus veterem hominem, & efficitur immaculatus, purus, innoxij, & Deo dilecti. & sess. 6.* cum dixisset Concilium cap. 4. Iustificationem esse translationem à statu peccati ad statum iustitiæ, & adoptionis filiorum Dei, docet postea cap. 7. causam formalem illius iustificationis esse gratiam, additque quod per susceptionem gratiæ ac donorum homo ex iniusto fit iustus.

Probat
ex effecti-
bus eius.

Secundò, ex effectibus formalibus positivis gratiæ colligitur etiam quod remissio peccati sit effectus eius formalis, gratia enim, ut docebo postea, efficit formaliter iustum Dei amicum, & Dei Filium, ergo tollit formaliter inimicitiam, iniustitiam, malitiam, Denique non est impossibilis talis entitas physica, quæ formaliter ex natura sua expellat peccatum, alioquin non hoc etiam præstaret unio hypostatica: est autem valde congruum perfectionem hanc gratiæ tribuere, cum in contrarium nihil obstat.

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ad primam enim Respondeo eandem esse difficultatem de ordine inter generationem & corruptionem, & de unius contrarij expulsiōne per alterum contrarium: vera ergo responsio est quod licet eodem instanti temporis fiant introductio gratiæ, & remissio peccati, introductio tamen gratiæ prior est natura, quam remissio peccati quam causat. Neque tamen peccatum, & gratia sunt simul, quia in illo instanti naturæ quo gratia prior est quam expulsio peccati, est reuera expulsio peccati, sed dependenter à gratia, prioritas enim naturæ, prioritas est dependentiæ, seu prioritas à quo, non prioritas in quo ubi sæpe solet fieri æquivocatio. Non est verum quod peccatum eo instanti sit quo remittitur, cum enim gratia incipiat intrinsecè, necesse ut peccatum extrinsecè definat, atque adeò tunc quando peccatum remittitur, non dicatur quod & ultimò sit sed quod primò non sit.

Solutio
secundæ.

Ad secundam Respondeo probari eodem argumento posse quod unione hypostatica quæ physica entitas est, peccatum non destruitur. Dicendum igitur gratiam non esse rem purè physicam, sed rem partim physicam, partim moralem, seu physico-moralem est enim sanctitas, adoptio, iustitia: non repugnat igitur peccato secundum entitatem purè physicam, sed secundum entitatem physicam propterea subiacet tali moralitati: similiter autem peccatum gratiam formaliter expellit, quia moralis illa entitas peccati habet repugnantiam cum entitate gratiæ physico-morali.

Tertiæ.

Ad tertiam Respondeo certum esse quod nemo iustus potest peccare servando gratiam, quamvis peccare possit illam admittendo. Qui habet formam cum peccato impossibilem, non potest peccare, nisi liberè possit & velit illam formam expellere, si autem expellere illam possit, poterit sine dubio peccare. Humanitas Christi, & voluntas beati sunt simpliciter impeccabiles, quia formam habent cum peccato impossibilem, quam non possunt velle admittere, unio enim hypostatica, & visio beata impediunt ne

subiectum in quo sunt velit illas amittere: voluntas autem hominis iusti velle potest excludere gratiam, idè quamvis peccare non possit retinendo gratiam, potest tamen peccare illam amittendo.

Ad quartam Resp. repugnantiam peccati & gratiæ in eo consistere, quod peccatum sit animæ macula, & verum obiectum odij diuini, dissimilitudo cum Deo, & vera malitia: gratia verò sit animæ sanctitas, iustitia, natura diuina participata, atque adeò verum obiectum diuini amoris & complacentiæ.

S. II.

Utrum sola gratia expellat peccatum sine alio ullo favore ac condonatione extrinseca.

Dupliciter potest unum contrarium expelli ab alio contrario. Primò, ita ut introductio unius sit formaliter expulsio alterius, ut quando lumen tenebras expellit, tunc enim non sunt duæ mutationes, cum expulsio tenebrarum formaliter non sit aliud quam illuminatio: Secundò, ita ut productio unius sit aliquid realiter distinctum ab expulsiōne alterius, ut cum calor expellit frigus, certum est duas esse mutationes, quia productio caloris non est realiter expulsio frigoris. Cum ergo ut dixi gratia peccatum expellat ut forma impossibilis, merito quaeritur utrum priore illo modo gratia peccatum expellat, sicut lumen expellit tenebras, ita ut una tantum ibi sit mutatio, & unicus fauor: an verò expellat posteriori modo sicut calor expellit frigus: ita ut duæ ibi sint mutationes & duo fauores, unus sit infusio gratiæ, alter condonatio peccati.

Ratio dubitandi primò, est quia si gratia infusio, & condonatio peccati sunt duæ mutationes, & duo fauores distincti sequitur quod gratia non expellit peccatum per sui communicationem, requireretur enim aliquid aliud præter infusionem gratiæ ad hoc ut remittatur peccatum: sed gratia, ut dixi, remittit formaliter peccatum, id est per sui communicationem, ergo infusio gratiæ, & condonatio peccati, non sunt duo fauores distincti, nec duæ mutationes.

Secundò, remissio peccati est formalis effectus gratiæ, sed effectus formalis, formæ non est aliquid distinctum à forma recepta in subiecto, ergo remissio peccati, non est aliquid distinctum à gratia recepta in subiecto. Et ita indicari videtur in Trid. *sess. 6. Can. 4.* ubi dicitur quod iustificatio est translatio à statu peccati in statum gratiæ, ubi videtur indicari unica mutatio, si fauor quo aliquis ex peccatore fit non peccator distinguitur à fauore quo fit iustus, saltem est quod iustificatio sit translatio à statu peccati ad statum gratiæ.

Tertiò, si duæ ibi sunt mutationes distinctæ, sequitur quod remissio peccati, & infusio gratiæ sunt duo distincti effectus formales procedentes à causis formalibus distinctis: nam ubi sunt distincti effectus formales, ibi diuersæ sunt etiam causæ formales, consequens est absurdum, causa enim formalis totius iustificationis unica est. Imò sequitur quod non adæquate iustificamur per formam intrinsecè inherentem, quod repugnat Concilio dicenti neminem iustificari per fauorem extrinsecum. Denique quod caput est, sequitur gratiam non esse sanctitatem perfectam, cum relinquat hominem adhuc peccatorem neque per se possit expellere peccatum sine alio fauore.

Quartò, si gratia infusio, & remissio peccati duo sunt distincta, sequitur quod illæ possunt separari, atque ita poterunt esse simul in eodem homine peccatum & gratia, quod absurdum videtur.

Dico secundò, remissionem peccati & infusionem gratiæ duas esse mutationes & duos fauores realiter distinctos, atque adeò quantumvis gratia peccatum expellat formaliter, non expellit tamen illud sine condona

condonatione Dei extrinseca. Ita docent Scotus, Ochamus, Richardus, & alij quos citat & sequitur Suares *lib. 6. cap. 11. & 12.* contra Vasquem qui acriter pugnat illos non esse duos fauores, & duas mutationes, atque aded ad totum hominem sanctificandum & mundandum negat ullam esse necessariam Dei condonationem, sed solum satis esse infusionem gratiæ.

Probatur
rationib.

Ratio tamen evidens est, quia si remissio peccati & infusio gratiæ sunt vnica mutatio, sequitur quod gratia expellit peccatum eo modo quo lumen expellit tenebras, hoc autem falsum est, quia tenebræ non sunt aliud quam priuatio luminis, ideo realiter vnum est produci lumen & expelli tenebras. Peccatum quod expellitur non est priuatio gratiæ vt alijs probauimus, ergo remissio peccati & infusio gratiæ sunt duæ mutationes & duo fauores, sicut quia frigus non est priuatio caloris, positio caloris & expulsio frigoris sunt duæ mutationes distinctæ. Videreturque illud indicare Tridentinum vbi dicitur quod iustificatio non est solum remissio peccati, sed etiam renouatio & susceptio donorum vbi vides illa duo distingui. Deinde peccatum habituale est peccatum præteritum pro vt non condonatum, ergo vt tollatur peccatum habituale necessaria est Dei condonatio. Denique quando infunditur gratia homini qui caret peccato non reperitur totum quod reperitur in peccatore qui iustificatur, ergo in peccatore præter infusionem gratiæ reperitur condonatio peccati, negatio enim condonationis non tollitur nisi per condonationem, non potest tolli peccatum habituale nisi tollatur negatio condonationis, ergo sine condonatione tolli non potest peccatum.

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ad primam Respondeo verum esse quod gratia expellit peccatum per sui communicationem formaliter quatenus necessario habet adiunctam condonationem extrinsecam, non autem præscindendo ab omni extrinseca condonatione: quemadmodum calor expellit frigus per sui communicationem quatenus adiunctam habet negationem diuini concursus ad conseruationem caloris in eodem subiecto.

Secundæ.

Ad secundam similiter Respondeo remissionem peccati non esse formalem effectum gratiæ seorsim sumptam à condonatione Dei, sed gratiæ simul coniunctæ cum condonatione Dei, cuius negatio est de conceptu peccati habitualis: sunt ergo illæ duæ mutationes, sed ita connexæ vt vna inuehat aliam, ideoque pro vna sumuntur, sicut expulsio frigoris, & productio caloris dicuntur esse vna mutatio.

Tertiæ.

Ad tertiam Respondeo concedendo quod susceptio gratiæ & remissio peccati sunt duo effectus formales partiales vnus positius, alter priuatiuus, ex quibus integra coalescit iustificatio. Neque verò necessaria propterea est duplex causa formalis intrinseca & positiua, sed vna sufficit quæ causat duos effectus formales, partiales, quatenus connexa est cum extrinseca Dei condonatione. Ad duos effectus formales positiuos necessaria est duplex forma intrinseca: ad duos verò effectus formales quorum vnus est priuatiuus sufficit vnica forma intrinseca; condonatio enim illa quatenus se tenet ex parte Dei est causa effectiua remissionis peccati, quatenus autem se tenet ex parte animæ cui peccatum remittitur, illa est solum ablatio peccati, vnde non requiritur alia vlla forma intrinseca, præter gratiam inhærentem. Quod additur sequi neminem iustificari adeo quæ per iustitiam inhærentem, distingui debet per iustitiam inhærentem secludendo condonationem extrinsecam concedo, per iustitiam inhærentem pro vt annexam habet Dei condonationem, & beneuolentiam nego: per solum autem fauorem gratuitum fateor neminem iustificari, quamuis iustificetur per fauorem illum extrinsecum

Tom. I.

pro vt connexum & infusum cum gratia intrinseca. Denique quod dicitur sequi, quod gratia non sit vera perfectæque sanctitas, quia non sanctificat sine condonatione Dei superaddita. Nego id sequi nam vt gratia sit perfectæ sanctitas, satis est quod per se reddat hominem iustum, & quod habeat illam condonationem necessario annexam, gratia enim seiungi non debet ab illa condonatione, quam necessario habet annexam saltem naturaliter imò fortassis etiam diuinitus, vt statim explicabitur.

Ad quartam enim vt respondeatur, videndum accuratius est.

Quarta
inferius.

S. III.

Vtrum gratia ita expellat peccatum vt ne diuinitus quidem esse possit simul cum illo.

Quædam ita pugnant inter se naturaliter, vt diuinitus tamen possint esse simul vt calor & frigus, quædam ne diuinitus quidem stare possint simul in eodem subiecto, vt curuum & rectum. Cum igitur constet ex dictis quod peccatum & gratia inuicem se pugnent, merito quaeritur vtrum repugnantia illa sit tanta, vt ne diuinitus quidem stare possit peccatum in eo subiecto vbi est gratia, sed necessario & essentialiter posito peccato destruat gratia, & posita gratia remittatur peccatum.

Scitis
questio-
nis.

Ratio verò dubitandi est primò, quia illa possunt realiter separata existere, quæ sunt realiter inuicem distinctæ, sed remissio peccati, & infusio gratiæ duo sunt fauores distincti, ergo possunt inuicem separari. Probarique potest à pari de calore & frigore, peccatum enim & gratia eo modo inter se pugnant quo calor & frigus, & eodem modo se habent remissio peccati, & infusio gratiæ, quo introductio caloris, & expulsio frigoris, sed calor & frigus possunt diuinitus esse simul, quia introductio vnus & expulsio alterius sunt duæ mutationes distinctæ, ergo peccatum & gratia possunt esse simul.

Ratio pri-
ma dubi-
tandi.

Secundò, illa quæ non pugnant contradictoriè, sed contrariè tantum possunt esse simul, peccatum & gratia contrariè pugnant non contradictoriè aut priuatiue cum peccatum non sit priuatio gratiæ, ergo peccatum & gratia possunt esse in eodem subiecto.

Secunda.

Tertiò, si posita gratia Deus necessario remitteret peccatum, Deus necessitaretur ad amandum illum in quo est gratia, sed Deus non potest necessitari ad amandum aliquid extra se, solum est enim summum quod necessario amatur, ergo posita gratia non necessario remittit Deus peccatum; Posita enim quacunque gratia, Deus semper liber est ad condonandum, vel non condonandum peccatum.

Tertia.

Dicendum tamen tertiò est, esse longè probabilius quod gratia & peccatum ita inuicem pugnant vt nulla vi etiam diuina possint esse simul. Atque adeo posita infusione gratiæ, sequitur necessario remissio peccati. Ita docent plurimi Theologi quos citat & sequitur Vasques *disp. 204.* contrarium autem multi docent etiam cum Suare *lib. 7. cap. 20.*

Affertio
tertia.

Ratio autem est primò, non videtur implicare aliqua qualitas supernaturalis omnino impossibilis cum peccato, nam vnio hypostatica & visio habent talem illam repugnantiam, vt patet, implicat vt peccatum non remittatur ei qui vnionem habere inciperet hypostaticam, & vt peccet ille qui Deum videt: sed si est possibilis talis qualitas nulla est ratio cur negetur hoc conuenire qualitati huic quæ facit Dei amicum, sanctum, iustum, filium adoptiuum, & quæ participatio est naturæ diuinæ; omnes enim rationes quæ probant gratiam stare posse cum peccato, similiter probant impossibilitatem qualitatibus quæ habeat huiusmodi repugnantiam: semper enim dicerem Deum non

Probatur
primò.

R R r

necessitati

necessitari ad admandum aliquid extra se, peccatum & illam qualitatem contrariè solum opponi, atque adeò esse posse simul. Imò & probant quod vno personalis cum Verbo, & visio beata stare possunt cum peccato. Vnde

Probatur
secundò.

Secundò, argumentor quia multa sunt verè positiua, quæ tamen nulla vi possunt esse simul: assensus enim & dissensus, amor & odium ex eodem motiuo, curuum & rectum in eadem linea, ergo similiter gratia & peccatum quamuis sint positiua & opponantur contrariè, possunt esse talia vt se inuicem omnino excludant. Probatur consequentia, idè assensus & dissensus, curuum & rectum, & alia huiusmodi se necessariò excludunt, quia quamuis sint positiua vnum tamen dicit consequenter negationem alterius, sed gratia & peccatum etiam huiusmodi sunt, nam gratia cum sit sanctitas positiua dicit consequenter negationem malitiæ, & cum sit dignitas propter quam homo est amabilis à Deo, seu amabilitas excludit odibilitatem seu dignitatem odij diuini. Et hinc.

Probatur
tertiò.

Tertiò, argumentor, implicat vt aliquis actu constituitur iustus, sanctus, Dei amicus, Dei Filius, quin desinat esse actu iniustus, immundus, inimicus Dei, & dignus pœna æterna, sed per peccatum habituale homo est iniustus, immundus, inimicus Dei, dignus pœna æterna: per gratiam autem homo est iustus, Sanctus, Dei amicus & filius, sicut per albedinem paties est albus, ergo implicat vt illa sint simul. Respondet aduersarij quod homo per gratiam iustus est, sanctus, Dei amicus exigituè tantum & aptitudinaliter, non autem actualiter. Sed contra: si enim per gratiam homo non est iustus nisi aptitudinaliter & exigituè, sequitur necessariam esse formam aliquam superadditam, quæ fiat actualiter iustus & sanctus, sed certum est nullam esse aliam formam quæ fiat actualiter sanctus & iustus præter gratiam, ergo per illam homo non fit iustus solum exigituè, sed etiam actualiter. Deinde implicat vt idem homo simul exigituè sit Dei amicus & hæres, & exigituè sit Dei inimicus & dignus exigituè pœna æterna, sed per peccatum homo est exigituè inimicus Dei, & exigituè dignus æterna pœna, ergo implicat vt ille tunc habeat gratiam per quam exigituè sit amicus Dei & dignus hæreditate. Deinde implicat vt peccatum nullam aliam habeat causam suæ existentie nisi Deum, sed si peccatum simul conferuetur miraculosè cum gratia, nullam aliam habebit causam existentie suæ nisi Deum, opus enim miraculosum à solo Deo esse potest, ergo, &c.

Solutio
primæ dubitationis.

Ad primam Respondeo concedendo quod infusio gratiæ & condonatio peccati duæ sunt res distinctæ, sed ita tamen essentialiter connexæ, vt infusio gratiæ semper necessariò inuehat condonationem peccati, quando illud est in anima, non enim est semper verum quod quæ sunt distincta sunt separabilia, nam creatio, verbi gratiæ, & res creata, sunt res distinctæ quæ tamen separari nequeunt, cur ergo gratia, & expulsio peccati non erunt similiter inseparabiles. Nego itaque rationem cur calor & frigus esse possint simul in eodem subiecto, esse quia calefactio & expulsio frigoris sunt res distinctæ: ratio enim potius est quia vna non dicit essentialiter negationem alterius: peccatum & gratia non opponuntur eo modo quo inuicem opponuntur calor & frigus, sed eo modo quo opponuntur curuum & rectum, assensus & dissensus, amor & odium peccatum enim dicit consequenter negationem gratiæ, & gratia consequenter & essentialiter negationem peccati. Vnde

Secundò.

Ad secundam nego quod peccatum & gratia opponantur solum contrariè, quia opponuntur contrariè simul & priuatiuè, non vt frigus & calor, sed vt corpus & spirituale, odium & amor, rectum & curuum.

Ad tertiam Respondeo quod Deus est liber simpliciter ad condonandam vel non condonandam offensam, etiam si ex suppositione quod det gratiam non possit non condonare offensam omnem, & amare subiectum in quo est gratia. Fateor quod voluntas Dei non necessitatur antecedenter ad amorem vilius boni creati, sed ex suppositione tamen necessitari potest ad aliquem non habendum odio, si enim non pecco non potest me odio habere, si pecco non potest me amare sed me necessariò habet odio. Similiter enim si dat gratiam non potest me habere odio, sed necessariò remittit peccatum & me amat necessariò amore saltem complacentiæ, vt dicitur statim.

SECTIO IV.

De alijs effectibus formalibus gratiæ sanctificantis.

Certum est primò, quod ad reliquos effectus gratiæ inherentsis errant Sectarij tripliciter. Primò, enim negant denominationes istas iusti, dilecti, sancti, filij adoptiui, peti ab illa forma intrinseca, sed ex puro fauore Dei, & Christi iusticia imputata. Secundò, negant illas denominationes vili etiam homini puro conuenire: neminem enim esse qui quantumuis iustus & sanctus appelletur, reuera tamen non sit impius & immundus, indignus Dei amicitia & gloria æterna. Tertiò, ergo concludunt nullam nobis inesse iustitiam nisi falsam, & imputatam, nullos actus laude dignos & præmio.

Certum est secundò, veritatem Catholicam de istis effectibus gratiæ inherentsis habere tria potissimum capita. Primò, quod homo hac ornatus gratia non solum est expertus omnis peccati, sed est etiam verè gratus Deo, eius amicus, filius, hæres, naturæ ac pulchritudinis diuinæ confors. Secundò, quod illæ denominationes procedunt à gratia vt forma: vnde Tertiò, concluditur quod datur in nobis verà & interna sanctitas ac iusticia. Quibus suppositis explicanda nunc mihi de istis singulis sunt tria, in quo consistant, quomodo proficiant à natura gratiæ, quomodo sint ab ea sep arabiles.

S. I.

An & quomodo gratia reddat formaliter hominem amicum Dei.

Abi complacere in alicuius perfectione: amari autem à Deo vt amicum, est Deum in alicuius perfectione ita sibi complacere vt velit illi communicare sua bona, sua secreta, imò & se ipsum totum. Difficultas igitur est, vtrum gratiæ sit donum per quod homo reddatur obiectum dignum amicitia Dei.

Ratio dubitandi est primò, quia id quo reddimur Deo dilecti est ipse amor quo Deus nos diligit, sed gratia inherens non potest esse amor quo Deus diligit, nam ille non est nisi in Deo, ergo gratia non est forma quæ reddimur amici Dei, non enim est amor quo Deus nos diligit, sed ad summum est pignus & signum à Deo deputatum illius amoris quo Deus nos amat. Neque dicas gratiam esse id quo formaliter reddimur Deo diligibiles non id quo formaliter diligimur: nam etiam charitas est perfectio quædam animæ quæ sine dubio reddimur Deo diligibiles.

Secundò, nulla est qualitas quæ possit necessitare Deum ad nos diligendos & ad sua nobis bona communicanda, quomodo enim Deus potest necessitari ad amicitiam nobiscum contrahendam? Deus enim communicata creaturæ quacunque qualitate adhuc potest negare illi communicationem bonorum suorum,